

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BIH D.O.O.

ZA 2009.GODINU

Broj: 06-01/10

Sarajevo, lipanj 2010. godine

MENADŽMENTU

Javno poduzeća Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o. Sarajevo

MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju priložene bilance stanja Javnog poduzeća Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o. (u daljem tekstu Direkcija cesta), sa stanjem na dan 31. prosinca 2009. godine i odgovarajuće bilance uspjeha, izvješća o promjenama na kapitalu i izvješća o novčanim tijekovima za godinu koja se završava na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz financijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih financijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja poduzeća sa važećim zakonskim i drugim važećim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskim izvještajima na temelju obavljene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvješćima, nastalim uslijed korupcije i prevare. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije financijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizorko mišljenje

Kvalifikacija:

1. U 2009.godini, Direkcija cesta donijela je novi Pravilnik o računovodstvenim politikama. Najvažnije izmjene odnose se na način vrednovanja i iskazivanja: prihoda; izdataka po osnovu sanacije i rehabilitacije magistralnih cesta, amortizacije infrastrukture, iskazivanja i raspodjele financijskog rezultata, te načina iskazivanja kapitala i obveza. Izmjenjene Računovodstvene politike primijenjene su retroaktivno, za sve računovodstvene periode od 2002.godine do 2008.godine. Navedeno je dovelo da se početna stanja na dan 01.01.2009.godine, značajno razlikuju od zaključnih stanja, revidiranih financijskih izvješća na dan 31.12.2008.godine.

Izmijenjene računovodstvene politike primijenjene su na nepravilan način tako npr. upisani /temeljni kapital u sudskom registru iskazan je u iznosu od 1.768.313.107 KM, a u bilanci stanja 2.000 KM, za izvještajni period, što je šire pojašnjeno u točki 5.4 Izvješća.

2. Direkcija cesta je u svojim finansijskim izvješćima na dan 31.12.2009.godine precijenila imovinu za 7.174.631 KM, jer je: na poziciji dugoročnih potraživanja iskazala potraživanja po osnovu ulaganja u projektnu dokumentacije za dionice autoceste Visoko-Podlugovi i Drivuša- Kakanj u iznosu od 6.139.481 KM i na poziciji investicije u tijeku iskazala ulaganja za izradu projektne tehničke dokumentacije za brzu cestu Lašva-Vitez-Donji Vakuf u iznosu od 1.035.150 KM. Na temelju Odluke Vlade FBiH, od 12.02.2009.godine, Direkcija cesta ova ulaganja trebala je iskknjižiti iz svojih finansijskih izvješća i prenijeti na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste, što nije učinila u revidiranoj godini, što je šire pojašnjeno u točki 5.3 Izvješća.
3. Pravilno se ne primjenjuju kvalifikacioni uvjeti propisani odredbama članka 22;23;25 i 26 Zakona o javnim nabavkama BiH, što je dovelo do toga da se po određenom tenderu izabere ponuđač koji je ponudio daleko veću cijenu i ako je kriterij za dodjelu ugovora „najniža cijena tehnički prihvatljive ponude,“ što je šire pojašnjeno u točki 5.9 Izvješća.

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijska izvješća, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno, finansijski položaj Javnog poduzeća Direkcije cesta Federacije BiH sa stanjem na dan 31.prosinca 2009. godine, rezultate njegovog poslovanja te novčani tijek, za godinu koja je završila na taj dan sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje u tijeku 2009.godine, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom, osim za napomene navedene u točki 1 prethodnog pasusa.

Sarajevo, 20. 05.2010. godine.

Bez daljnje kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pozornost na sljedeće:

U vanbilančnoj evidenciji iskazani su posebni projekti Vlade FBiH, ulaganja u auto-put. Od ukupno iskazane vrijednosti od 165.684.050 KM, na projekte se odnosi 151.235.983 KM. U iskazanoj vrijednosti projekata, **96.226.450 KM odnosi se na izgradnju Sarajevske obilaznice** od Jošanice do Vlakova. Projekat je najvećim dijelom financira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o financiranju pod nazivom „Bosna i Hercegovina -Projekt cesta“ dobila od Evropske investicijske banke, a ostatak iz Budžeta FBiH. Projekti se vode vanbilančno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena samo za njihovu implementaciju, a cestovna infrastruktura u koju se vršilo ulaganje nije u njenoj nadležnosti. U ranijim našim revizijama ukazivali smo na nelogičnost ove evidencije i moguće posljedice, te predlagali da se iste prenesu na pravno lice formirano za upravljanje auto cestama. Tek u 2009. godini došlo je do prijenosa i primopredaje dokumentacije za dvije završene dionice auto puta Zenica-Sarajevo (Podlugovi-Jošanica i Visoko -Podlugovi) u vrijednosti od 129.190.161 KM na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste. Mi nismo vršili reviziju ovih projekata niti reviziju izbora dobavljača jer se radi o projektima kojima upravlja Vlada FBiH odnosno resorno ministarstvo, a uočili smo da sredstvima raspoložu resorni ministar i direktor Direkcije cesta.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2009. GODIN.....	1
BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2009. GODINE.....	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZA 2009. GODINU, ZAKLJUČNO SA 31.12.2009.GODINE	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2009. GODINE	4
IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	5
1. UVOD.....	5
2. CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU	6
4. REZIME.....	6
5. NALAZI I PREPORUKE	7
5.1.1 7	
5.1.2 Sustav internih kontrola.....	7
5.1.3 Planiranje i izvještavanje	7
5.1.4 Stalna sredstva	8
5.1.5 Kapital	11
5.1.6 Obveze i razgraničenja	12
5.1.7 Neevidentirane obaveze	14
5.1.8 Sudski sporovi	14
5.1.9 Prihodi	15
5.1.10 Rashodi	15
5.2 Javne nabavke	17
5.2.1 Vanbilančna evidencija	20
5.2.2 Projekat auto ceste Zenica – Sarajevo.....	20
5.2.3 Obilaznica Sarajevo	20
6. KOMENTAR.....	21

BILANCA STANJA
na dan 31.12.2009. godin

		ne revidirano
UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL		
DUGOROČNA IMOVINA	1.828.705.491	1.805.442.028
Stalna nematerijalna sredstva	2.565.823	3.000.357
Patenti licence ,zaš.znak,koncesije i ost.prava	0	260.950
Računarski programi –software	2.148.695	2.418.476
Druga (u pripremi)stalna nematerijalna sredstva	417.128	320.931
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.817.968.107	1.796.483.632
Zemljište	926.862	926.862
Građevinski objekti	1.722.915.000	1.714.200.728
Postrojenja i oprema	2.064.769	2.321.335
Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	92.061.476	79.034.707
Ostala stalna materijalna sredstva	2.032.080	7.935
Dugoročna potraživanja	6.139.481	5.950.104
TEKUĆA SREDSTVA	93.228.453	98.719.391
Zalihe	1.762.348	2.116.335
Kupci- potraživanja od prodaje	1.093.609	931.955
Druga kratkoročna potraživanja	12.434.367	11.588.983
Druga potraživanja	3.552.027	5.677.587
Potraživanja za PDV – ulazni porez	8.882.340	5.911.396
Novac i novčani ekvivalenti	77.915.189	84.080.868
Aktivna vremenska razgraničenja	22.940	1.250
IMOVINA – SREDSTVA (AKTIVA)	1.921.933.944	1.904.161.419
Vanbilančna evidencija	165.684.050	247.208.911
KAPITAL	2.000	2.000
Upisani kapital	2.000	2.000
OBVEZE	1.921.931.944	1.904.159.419
Dugoročne obveze	1.891.375.670	1.884.047.069
Ostale dugoročne finansijske obveze	236.606.201	163.910.782
Obveze prema povezanim pravnim licima i čl.društva	59.504.922	43.295.303
Obveze po kreditima te finansijskim robnim zajmovima	73.367.698	29.741.739
Ostale dugoročne finansijske obveze	103.733.581	90.873.740
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	1.654.769.469	1.720.136.287
Kratkoročne obveze	30.556.274	20.112.350
Kratkoročne finansij obveze- za primljene avanse	14.630	3.976
Obveze prema dobavljačima	24.925.237	16.460.575
Obveze za poreze i doprinose	98.656	0
Druge kratkoročne obveze	128.094	0
Pasivna vremenska razgraničenja	5.389.657	3.647.799
KAPITAL I OBVEZE – UKUPNO (PASIVA)	1.921.933.944	1.904.161.419
Vanbilančna evidencija	165.684.050	247.208.911

Financijska izvješća potpisao je direktor Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Faik Pršeš. Uprava je usvojila i odobrila njihovo izdavanje 26.02.2010. godine.

BILANS USPJEHA
za godinu koja je završila 31.12.2009. godine

O p i s	31.12.2009.	31.12.2008 ne revidirano
Prihodi od prodaje	59.163.886	69.974.937
Troškovi za prodano	33.573.331	30.663.041
Bruto dobit	25.590.555	39.311.896
Troškovi uprave i administracije	8.813.475	10.242.376
Dobit od operativne aktivnosti	16.777.080	29.069.520
Drugi finansijski prihodi	130.819	0
Prihodi po osnovu promjene vrij.(reval.) i dr.oblika st.imov.	25.293.602	25.070.480
Dobici od prodaje stalne imovine	0	2.700
Ostali prihodi	548.007	373.861
Drugi finansijski rashodi	22	12
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine	25.596.010	25.070.480
Ostali rashodi	548.723	914.094
Dobit prije poreza	16.604.753	28.531.975
Porez na dobit	0	0
Neto dobit perioda	16.604.753	28.531.975

Financijska izvješća potpisao je direktor Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Faik Pršeš. Uprava je usvojila i odobrila njihovo izdavanje 26.02.2010. godine.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA
za 2009. godinu, zaključno sa 31.12.2009.godine

- u KM

R. b	Opis	Oznaka	2009.	2008. ne revidirano
	Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1	Neto dobit/dobitak		16.604.753	28.531.974
	Usklađivanje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	25.293.602	25.070.480
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+ (-)		
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)		
5	Rashodi (prihodi) od otuđenja materijalnih sredstava	+ (-)		
6	Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+ (-)		
	Nerealizovani rashodi (prihodi) kod razmjene valuta na tržištu			
7	(kursne razlike)	+ (-)		
	Ostala usklađ. za negotovins.stavke i tokove koji se odnose na			
8	ulag.i fin.akt.	+ (-)		
9	Svega 2 do 8		25.293.602	25.070.480
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	353.987	(2.066.328)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(161.654)	(332.590)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(1.034.761)	(14.641.636)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(21.690)	(30)
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+ (-)	8.464.662	13.114.473
15	Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+ (-)	226.750	(4.754.497)
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(63.624.960)	29.766.918
17	Svega 9 do 16		(55.797.666)	21.086.310
18	A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		(13.899.311)	74.688.764
	Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti			
19	Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	- (+)	434.534	210.377
20	Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	- (+)	(48.802.222)	(71.319.945)
21	B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 20)		(48.367.688)	(71.109.568)
	Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti			
22	Primici od izdavanja dionica i ost.oblika form.i poveć kapitala	(+)		2.000
23	Primljena pozajmljena sredstva	(+)	79.238.809	163.650.751
	Povrat pozajmljenih sredstava			(142.170.846)
24			(6.543.402))
25	Ostali novčani tokovi od finansijskih aktivnosti	- (+)	(16.594.087)	(28.527.999)
26	C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (22 do 24)		56.101.320	(7.046.094)
27	Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (A+B+C)		(6.165.679)	(3.466.898)
28	Početno stanje gotovine na računu i blagajni		84.080.868	87.547.766
29	Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni		77.915.189	84.080.868
30	Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (28-27)		(6.165.679)	(3.466.898)

Financijska izvješća potpisao je direktor Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Faik Pršeš. Uprava je usvojila i odobrila njihovo izdavanje 26.02.2010. godine.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za godinu koja je završila 31.12.2009. godine

- u KM

Opis	Upisani Vlasnički Kapital	Revalori- zacione rezerve	Akumulirana Dobit (gubitak)	Vlastite Dionice	UKUP NO
Stanje na dan 31.12.2007.	2.000				2.000
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Neto (dobitak) gubitak razdoblja					
Raspored dobiti (gubitka)					
Emisija dioničk.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit					
Stanje na dan 31.12.2008.	2.000				2.000
Učinci promjena u račun. politika					
Učinci ispravka grešaka					
Ponovno iskazano stanje na dan 01.01.2009. godine	2.000				2.000
Učinci revalorizacije					
Revalorizacija stalnih sredstava					
Ostali dobiti(gubici)perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha					
Neto dobit (gubitak) razdoblja					
Neto gubitak razdoblja					
Emisija dioničk.kapitala i drugi oblici poveć.ili smanj.osn.kapit.					
Stanje na dan 31.12.2009.	2.000				2.000

Financijska izvješća potpisao je direktor Ljubo Pravdić i certificirani računovođa Faik Pršeš. Uprava je usvojila i odobrila njihovo izdavanje 26.02.2010. godine.

**IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
JP DIREKCIJA CESTA FEDERACIJE BiH d.o.o.
ZA 2009. GODINU**

1. UVOD

Direkcija cesta Federacije BiH osnovana je Zakonom o cestama Federacije BiH („Sl. novine Federacije BiH“ br: 6/02), a registrirana rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu od 24.10.2002. godine. Usklađivanje registracije poduzeća provedena je po osnovu Zakona o javnim poduzećima u FBiH, kod Općinskog suda u Sarajevu 23.02.2006. godine. Od tada pravni subjekt posluje pod nazivom Javno poduzeće Direkcija cesta Federacije BiH, društvo sa ograničenom odgovornošću (u daljem tekstu – Direkcija cesta).

Osnivač Direkcije cesta je Vlada Federacije BiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (u daljem tekstu – Resorno ministarstvo). Prema Zakonu o cestama Federacije BiH (u daljem tekstu – Zakon o cestama), Direkcija cesta je jedini menadžer magistralne cestovne infrastrukture u Federaciji BiH. Povjerenje joj je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sustava javnih cesta u Federaciji BiH.

Na Direkciju cesta resorno ministarstvo je prenijelo javne ovlasti vezane za izdavanje dozvola vezanih za upotrebu cestovne infrastrukture i korištenja cestovnog zemljišnog pojasa.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja, Direkcija cesta je formirala organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave,
- Sektor studija, projektovanje i građenje
- Sektor održavanja, zaštite cesta i sigurnosti prometa,
- Sektor međunarodnih investicija,
- Sektor ekonomsko-financijskih poslova,
- Sektor pravnih, ugovornih i kadrovskih poslova.

U okviru osnovnih organizacionih jedinica organizuju se odsjeci kao unutrašnje organizacione jedinice.

Samostalne organizacione jedinice su :

- Odjel za internu reviziju
- Odjel za nabavke

Pravilnikom o sistematizaciji poslova i radnih zadataka predviđena su 93 radna mjesta. Na dan 31.12.2009. godine, bila je zaposleno 73 radnika.

Sjedište Direkcije cesta je u Sarajevu, u ulici Terezija broj 54.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj naše revizije je da se na temelju provedene revizije izrazi mišljenje da li su financijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivom okviru financijskog izvještavanja. Za realizaciju navedenog cilja procjenjivati ćemo da li rukovodioci primjenjuju zakone i propise, koriste sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu financijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustava internih kontrola uspostavljenih tako da zaštite imovinu kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u financijskim izvješćima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. **Revizijom nismo detaljno provjeravali vanbilančnu evidenciju** u kojoj su iskazani projekti Vlade FBiH, prije svega izgradnja auto puta, osim navođenja šta ista obuhvata jer je ista pod značajnim utjecajem i učešćem resornog Ministarstva.

Sustavom uzorka ispitali smo procese i sa njima povezane financijske veličine vezane za planiranje poslovnih aktivnosti, imovinu, prihode, obveze, značajnije troškove i procedure javnih nabavki.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja za koja smo smatrali bitnim, a vezana su za financijsko izvješćivanje.

3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, uzastopno sedmi put provodi reviziju financijskih izvješća Direkcije cesta i usklađenosti iskazanih iznosa u izvješćima sa propisima. Prethodne godine dano je uvjetno mišljenje na financijska izvješća iz razloga što je:

Uprava zaključila Okvirni sporazum sa izvođačima radova redovnog održavanja magistralnih cesta na teritoriju FBiH za period od 5 godina, a da nije osigurala konkurentnost u postupku nabavke i pritom poduzela sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, uz ostvarenje jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti, sukladno članku 1; 22; 25 i 26. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Navedeni propust u 2009.godini nije u potpunosti otklonjen, jer se radilo o okvirnim sporazumima zaključenim na period od 5.godina, smo je ponovljen jedan postupak za LOT 13.

Računovodstvenim politikama nije decidno određeno što čine investiciona ulaganja, odnosno ulaganja u povećanje vrijednosti cestovne infrastrukture, a što čine investicioni troškovi, odnosno troškovi održavanja magistralnih cesta što je dovelo do nepravilnosti u knjigovodstvenom evidentiranju cestovne infrastrukture i izvještavanja

Donesenim novim Pravilnikom o računovodstvenim politikama ispoštovana je navedena preporuka.

U svim prethodnim revizijskim izvješćima konstatirali smo da nisu usklađene računovodstvene politike sa općeprihvaćenim Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja prilikom iskazivanja potraživanja odnosno prihoda po osnovu potraživanja; Novim računovodstvenim politikama reguliran je način evidentiranja potraživanja, međutim to se u praksi ne provodi.

Naša preporuka bila je na načina iskazivanja potraživanja i prihoda po osnovu izdanih Rješenja za korištenje cestovnog i zemljišnog pojasa. Ovi se prihodi nisu iskazivali sukladno MRS 18.- Prihodi, koji zahtjeva da se prihodi priznaju u momentu nastanka događaja, a ne u momentu naplate. Pošto se radi o javnim приходima stečenim prijenosom ovlaštenja Vlade FBiH iz članka 83. Zakona o cestama, **stav Direkcije cesta**, je da se i ovi prihodi evidentiraju u momentu uplate na račun (što nije sukladno MRS i MSFD). Potraživanja od prodaje po navedenom osnovu, evidentiraju se analitički u pomoćnim evidencijama u momentu izdavanja Rješenja Samo naplaćena potraživanja evidentiraju se na prihode, a nenaplaćena potraživanja, na datum bilanciranja iskažu se u bilanci stanja kao protustavka odgođenih prihoda. Nenaplaćena potraživanja i odgođeni prihodi po ovom osnovu na dan 31.12.2009. godine iskazana su u iznosu od 1.093.609 KM. U okviru nenaplaćenih potraživanja, potraživanja starija od godinu dana iznose 430.273 KM i za navedeni iznos nije vršena ispravka vrijednosti potraživanja kako je navedeno u računovodstvenim politikama, a niti su sva zastarjela potraživanja utužena.

4. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Direkcije cesta za 2009. godinu konstatirali smo određeni broj propusta, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

Uprava je dužna osigurati najefikasniji način korištenja javnih sredstava, te pri tome poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, a to je jedino moguće uz pravilnu primjenu odredbi članka 22;23; 25 i 26. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, koji navode da kvalifikacioni uvjeti ne smiju imati ograničavajući učinak na konkurenciju (tj. bilo koga favorizirati).

Rezervisanje za sudske sporove vršiti u skladu s odredbama MRS – 37. Rezervisanje, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Sektor za pravne poslove treba ažurirati i usuglasiti evidenciju sa Ekonomsko finansijskim sektorom, da bi Direkcija cesta imala točnu evidenciju pokrenutih i realiziranih sporova.

Preispitati način iskazivanja obaveza kojima se stvara pogrešna slika o finansijskom položaju Direkcije cesta.

Potrebno je da Uprava i organi upravljanja svako iz svoje nadležnosti ojačaju i unaprijede postojeći sustav internih kontrola sa ciljem postizanja razumne sigurnosti da se poslovanje odvija sukladno propisima.

Potrebno je novčana sredstva po osnovu GSM licence, za koja Direkcija cesta nije zadužena kao implementator prenijeti na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje auto cesta.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1.1 Sustav internih kontrola

Izvršili smo procjenu funkcioniranja sustava internih kontrola¹ na temelju provedene revizije određenih procesa poslovanja i utvrdili sljedeće:

Direkcija cesta je donijela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, kojim je utvrđen opis poslova i radnih zadataka svakog uposlenika i hijerarhijska odgovornost uposlenih. Donesen je značajniji broj podzakonskih akata u cilju uspješnijeg djelovanja sustava internih kontrola. U prosincu 2009.godine, donesen je novi Pravilnik o računovodstvenim politikama. Novi Pravilnik usklađen je sa novim Zakonom o cestama koj je u vrijeme donošenja Pravilnika bio u fazi nacrti. Najvažnije izmjene odnose se na način vrednovanja i iskazivanja: prihoda; izdataka po osnovu sanacije i rehabilitacije magistralnih cesta kojima se jamči sigurnost prometa i produljuje vijek trajanja; način obračuna amortizacije i njenog sučeljavanja sa odgođenim prihodima (odnosno izvorima sredstava za te namjere); iskazivanje i raspodjela finansijskog rezultata, te način iskazivanja kapitala i obveza. Direkcija cesta je izmijenjene Računovodstvene politike primijenila retroaktivno, odnosno na način kao da su bile u primjeni od najranijeg prezentiranog razdoblja. Shodno navedenom Direkcija cesta je napravila nova, izmijenjena finansijska izvješća za sve računovodstvene periode od 2002.godine do 2008.godine. Otvoreno je pitanje načina evidentiranja osiguranja izvora pokriva troškova amortizacije obračunate na stalna sredstva čija je nabavka financirana iz kredita.

Novi finansijski izvještaji su usvojeni od Nadzornog odbora (nisu predočeni u postupku revizije) i dostavljeni resornom ministarstvu i Vladi Federacije BiH na usvajanje, a nisu podneseni AFIP-u, niti bilo gdje zvanično objavljeni. Istovremeno Društvo nije objavilo izvještaje 2002-2008 godina kao nevažeće, koji su ranije sačinjeni, objavljeni i revidirani

Iz svega naprijed izloženog vidljivo je da sustav internih kontrola treba unaprijediti i nadzirati.

Preporuka:

Potrebno je da Uprava i organi upravljanja svako iz svoje nadležnosti ojačaju i unaprijede postojeći sustav internih kontrola sa ciljem postizanja razumne sigurnosti da se poslovanje odvija sukladno propisima.

5.1.2 Planiranje i izvještavanje

Plan i program poslovanja za 2009. godinu sačinjen je u prosincu 2008.godine koji je usvojen na sjednici Vlade 04.02 2009 godine, a objavljen u Sl.novinama Federacije 23.02.2009.godine. U tom periodu

¹ Sustav interne kontrole obuhvata kontrolna okruženje i kontrolne procedure. Sustav uključuje sve politike i procedure, uspostavljene od strane organa upravljanja Društva, sa ciljem osiguravanja ostvarivanja ciljeva Društva sukladno eksternim pravilima (zakonska akta) i rukovodnim politikama, osiguranja imovine i informacija, prevencije u otkrivanju prevara i greški, kvalitete računovodstvenih izvještaja sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima, blagovremena izrada pouzdanih finansijskih i rukovodnih/upravljačkih informacija)

nije bio konstituiran Nadzorni odbor. Izvršen je Rebalans plana i programa rada, na koji je Nadzorni odbor dao suglasnost 11.09.2009. godine, a Vlada Federacije BiH 04.11.2009. godinu. Do izrade Rebalansa plana i programa došlo je zbog bitnih odstupanja u ostvarenju javnih prihoda koji su uticali na smanjenje očekivanog priliva sredstava posebno prihoda od nafte i naftnih derivata i putarine, a zbog izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH.

Plan i program rada odnosno rebalans plana i programa sačinjen je na temelju trogodišnjeg plana (2008-2010.godina), sukladno članku 11 Zakona o Cestama u FBiH i Statutu Društva.

Planiranje ulaganja, se i dalje radi bez Strategije razvoja magistralnih cesta u FBiH, koju shodno zakonskim propisima donosi Parlament FBiH. Vlada FBiH je donijela Program rekonstrukcije i modernizacije mreže magistralnih cesta, za razdoblje 2005.-2010. godine. Navedeno ima značajan uticaja na aktivnosti Društva, prije svega na njeno planiranje, koje se radi na bazi dogovora nivoa vlasti, a ne na bazi kriterija za odabir projekata koji bi se obuhvatili godišnjim planom.

U 2009.godini, planirane i ostvarene su sljedeće finansijske veličine:

Redni Broj	Opis	Ostvareno- 2008. god. Izmjenjeno ne revidirano	Rebalans 2009. god.	Ostvareno 2009. god.
1	2	3	4	5
I	Ukupni javni prihodi	95.421.978	66.915.000	85.136.314
II	Ukupni javni rashodi	66.890.003	45.483.600	68.531.561
III	Financijski rezultat (I - II)	28.531.975	21.431.400	16.604.753

Navedeni podaci pokazuju da je rebalansom plana za 2009.godinu ukupan prihod planiran u manjem iznosu za 28,5 miliona u odnosu na ostvarene (ne revidirane) prihode iz 2008.godine.

Investicije su rebalansom plana predviđene u iznosu od 112.123.000 KM, a izvršene su u iznosu od 90.391.752 KM. Odnose se na nabavku stalnih sredstava, zajedničke projekte sa međunarodnim finansijskim institucijama, na projekte JP Direkcije FBiH, na projekte iz programa utroška investicija sredstava Budžeta FBiH, te na programe iz sredstava po Odluci Vlade FBiH – GSM licenca.

Izvjешavanje Vlade FBiH putem resornog ministarstva, o realizaciji plana i programa, bilo je redovito. Direkcija cesta je svaka tri mjeseca dostavlja sljedeće izvješaje:

- za sredstva budžeta (uključujući i Grant-ove) – Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, a isti FMF i Vladi FBiH
- sredstva budžeta za autoput - Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija i Federalnoj direkciji za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta, a isti FMF i Vladi FBiH
- za sredstva GSM licence - Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, Federalnom ministarstvu finansija i Komisiji GSM licence.

Također, po osnovu javnog prihoda od naknada (nafta, putarine pravna i fizička lica, Služba pomoći i informiranja korištenje cestovnog zemljišta i druge naknade) Direkcija cesta dostavlja svakog mjeseca izvješaj Federalnom ministarstvu finansija.

5.1.3 Stalna sredstva

Novi Pravilnik o računovodstvenim politikama regulirao je načinu vrednovanja i iskazivanja izdataka po osnovu sanacije i rehabilitacije magistralnih cesta kojima se jamči sigurnost i produljuje vijek trajanja cesta (kao zamjenski dio infrastrukture). Navedena ulaganja čine investiciono ulaganje kojim se povećava vrijednost infrastrukture uz istovremeno isknjižavanje procijenjene vrijednosti zamijenjenog dijela. Ranija računovodstvena politika je ove izdatke tretirala kao rashode perioda tj. teretila tekući finansijski rezultat. Direkcija cesta je izmjenjene Računovodstvene politike primijenila retroaktivno, odnosno na način kao da su bile u primjeni od najranijeg prezentiranog razdoblja. Shodno navedenom Direkcija cesta je napravila nova, izmijenjena finansijska izvješća za sve računovodstvene periode od 2002.godine do

2008.godine. Navedeno je dovelo da se početna stanja na dan 01.01.2009.godine, značajno razlikuju od zaključnih stanja, revidiranih finansijskih izvješća na dan 31.12.2008.godine. Navodimo primjer :

Ceste / gornji sloj zaključna stanja	31.12/08	55.513.151 KM	p. s	01.01/09	205.532.834 KM
Ceste	31.12/08	1.347.805.774 KM	p. s	01.01/09	1.305.961.310 KM
Mostovi	31.12/08	186.813.504 KM	p.s	01.01/09	194.460.772 KM
Tuneli	31.12/08	139.015.191 KM	p.s	01.01/09	156.923.551 KM
Nekre, post. Opre u pripremi.	31.12/08	64.262 KM	p.s	01.01/09	320.931 KM

Budući dase početna stanja na dan 01.01.2009.godine, značajno razlikuju od zaključnih stanja, revidiranih finansijskih izvješća na dan 31.12.2008.godine, nismo u mogućnosti dati mišljenje o početnim stanjima na dan 01.01.2009.godine.

Neto vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 1.828.705.491 KM. Najveći dio odnosi se na cestovnu infrastrukturu. Vrijednost stalnih sredstava kao i njihove promjene tijekom 2009.godine iskazane su kako slijedi:

	Opis	Stalna nemater. sredstva	Zemljište	Građevine	Oprema	Investicije u tijeku	ostalo	Ukupno
1	Nabavna vrijednost							
	Stanje na dan 31.12.2008.	3.827.623	926.862	1.867.672.793	3.784.373	79.034.707	5.958.039	1.961.204.397
	- direktna povećanja					90.189.263	189.378	90.378.641
	- prijenos sa investic.u toku	109.644			387.973		2.024.144	2.521.761
	- prijenos na građ(aktiviranje)			74.750.377		(77.162.494)		(2.412.117)
	- otuđenje i rashodovanje				(82.853)			(82.853)
	- ostalo			(41.921.034)				(41.921.034)
	Stanje na dan 31.12.2009.	3.937.267	926.862	1.900.502.136	4.089.493	92.061.476	8.171.561	2.009.688.795
2	Akumulir.amortizacija:							
	Stanje na dan 31.12.2008	827.266		153.472.065	1.463.038			155.762.369
	- amortizacija za 2009.	544.178		24.115.071	561.686			25.220.935
	- prijenos (sa) na							
	- otuđenje i rashodovanje							
	- ostalo							
	Stanje na dan 31.12.2009.	1.371.444		177.587.136	2.024.724			180.983.304
3	Neto knjigov.vrijednost							
	Sanje na dan 31.12.2008.g	3.000.357	926.862	1.714.200.728	2.321.335	79.034.707	5.958.039	1.805.442.028
	Stanje na dan 31.12.2009.	2.565.823	926.862	1.722.915.000	2.064.769	92.061.476	8.171.561	1.828.705.491

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku sticanja odnosno nabavke. Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja se vrši metodom nabavne vrijednosti. Investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvaćaju naknadne troškove na već postojećim sredstvima, kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi u većem obimu pritijecati u Direkciju cesta i kada se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Temeljni kriterij za priznavanje naknadnih troškova u nabavnu vrijednost je zadovoljen kada se time: produžava vijek uporabe stalnog sredstva, povećava njegov kapacitet i unapređuje kvaliteta njegovog učinka.

Amortizacija materijalnih sredstava obračunava se linearnom metodom otpisa tijekom procijenjenog vijeka trajanja svakog pojedinačnog sredstva Sukladno novom Pravilniku o računovodstvenim politikama, obračunata amortizacija za cestovnu infrastrukturu (ceste/gornji stroj, mostovi, tuneli), evidentira se po principu sučeljavanja, tako što se obračunata amortizacija iskaže na troškovima kao protustavka ispravke vrijednosti stalnih sredstava, te se za isti iznos umanjuje odgođeni prihod klasificiran za ove namjene, a povećava prihod. Otvoreno je pitanje načina evidentiranja osiguranja izvora pokrića troškova amortizacije obračunate na stalna sredstva čija je nabavka financirana iz kredita. Promijenjenim računovodstvenim politikama stvara se pogrešna slika o finansijskom položaju Direkcije cesta.

Procijenjeni vijek trajanja materijalne imovine i stope amortizacije su:

	Vijek korišt. (u god.)	Stopa (u %)
Građevinski objekti:		
• poslovna zgrada	100	1,0
• tuneli, mostovi, vijadukti	100	1,0
• Gornji sloj (asfalt, beton) cesta	10	10
Specijalna oprema (alati)	10	10
Transportna sredstva	6,5	15,5
Oprema	5 -10	20,0 – 10,0
Osnivačka ulaganja	2	50

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na imovini su se desile slijedeće promjene:

Ulaganja u investicije u tijeku u 2009.godini iskazana su u iznosu od 90.189.263 KM. Investiciona ulaganja čine ulaganja u cestovnu infrastrukturu (najvećim dijelom financirana iz kreditnih sredstava u iznosu od 57.miliona KM, iz donacije 1 milion KM te iz vlastitih sredstava 32 miliona KM). Ulaganja su vršena na temelju programske analize mreže magistralnih cesta i utvrđenih prioriteta radova u FBiH za period 2007-2011.godina. Misija Evropske investicijske banke („EIB“), zajedno sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj („EBRD“) i Svjetskom bankom („WB“) te predstavnicima nadležnih ministarstava i Direkcijom cesta, procijenila je ukupne troškove programa „Rehabilitacije cesta u FBiH“ na 105 miliona EUR-a. Program je ubuhvatio 1.184 km postojeće mreže magistralnih cesta, odnosno 109 dionica i 9 mostova. Radovi, iako na različitim dionicama su slični i obuhvataju presvlačenje ili poboljšanje kolovoza, zavisno od stepena oštećenja, uključujući i radove na poboljšanju odvodnje i komponenti sigurnosti, čime će se zajedno sa vanrednim održavanjem omogućiti zaustavljanje dugogodišnjeg trenda pogoršanja stanja magistralnih cesta, povećanje nivoa usluge, sigurnosti prometa, te smanjenjem budućih potreba za većim ulaganjima. Realizacija navedenog programa predviđena je u periodu od 2008-2012. godine

Izvršen je prijenos sa investicija u tijeku iznos od 77.162.494 KM, a odnosi se na : završene dionice putne mreže 74.750.377 KM (završeno je 33 dionice i 2 mosta), nabavku opreme u iznosu od 387.973KM, te iznos od 2.024.144 KM prenijet je na ostala materijalna sredstva, a odnosi se na projektu dokumentaciju-projekata, čija je realizacija neizvjesna prema podacima službe za realizaciju investicija. Direkcije cesta je ove projekte klasificiralo na grupi 04-unutar dugotrajne imovine i ima namjeru za njih početi obračunavati amortizaciju od 01.01.2010.godine, po stopi od 20%.

Umanjenje vrijednosti građevina (u tabeli pod stavkom ostalo) izvršeno je u iznosu od 41.921.034 KM, a odnosi se na neto knjigovodstveni iznos zamjenskog dijela saniranih i rekonstruiranih cesta (grebanje, skidanje gornjeg sloja ceste). Iznos smanjenja neto knjigovodstvene vrijednost dijela sanirane ili rekonstruirane cestovne infrastrukture izvršen je sukladno usvojenim računovodstvenim politikama, na način da je za navedeni iznos umanjena vrijednost cestovne infrastrukture/gornji stroj i odgovarajući izvori/odloženi prihod, a nije umanjen odgovarajući iznos ispravke vrijednosti stalnih sredstava/gornji stroj (na koji je već vršena ispravka vrijednosti), kako propisuje MRS 16 točka 70.

U okviru dugoročne imovine (u tabeli, na poziciji ostalo) iskazan je iznos od 8.171.561 KM, a sastoji se od: dugoročnih potraživanja u iznosu od 6.139.481 KM, ostalih stalnih materijalnih sredstava-projektna dokumentacija u iznosu od 2.024.144 KM (što smo naprijed naveli) i umjetničkih slika u iznosu od 7.935 KM.

Direkcija cesta na poziciji dugotrajne imovine iskazala **potraživanja** na temelju projektne dokumentacije za dionice autoceste Visoko-Podlugovi i Drivuša –Kakanj u iznosu od 6.139.481 KM. Ova dugoročna potraživanja ne čine imovinu Direkcije cesta, jer je Vlada FBiH 12.02.2009.godine, donijela Odluku o prijenosu izvršenih ulaganja za izradu projektno-tehničke dokumentacije autoceste na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste, što znači da je Direkcija cesta trebala navedeno potraživanje isknjižiti iz svoje bilance, što nije učinila. **Za navedeni iznos precijenjena je imovinu i odgovarajući izvori.**

U okviru dugoročne imovine na poziciji investicije u tijeku uključen je iznos od 1.775.953 KM koji **također ne čini imovinu** Direkcije cesta (a čine ga 1.035.150 KM ulaganja u brzu cestu i 740.803KM ulaganja u dionicu autoceste Tuzla- Orašje) Naime, Direkcija cesta je temeljem plana i programa rada u periodu od 2003-2008.godine za izradu projektno tehničke dokumentacije za brzu cestu Lašva-Vitez-Donji

Vakuf uložila 1.035.150 KM i ova ulaganja iskazivala na poziciji investicije u tijeku u svojim finansijskim izvješćima. Vlada FBiH je 12.02.2009.godine, donijela Odluku o prijenosu izvršenih ulaganja na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste, što Direkcija cesta nije učinila **te je za navedeni iznos precijenjena imovina i odgovarajuće izvore.**

Ulaganja u izrada studije izvodljivosti za izgradnju autoceste Tuzla-Orašje u iznosu od 740.803 KM, poslovi, koji nisu u nadležnosti Direkcije cesta izvršeno je na temelju Odluke Vlade FBiH, donesene 22.08.2007.godine o utvrđivanju općeg interesa za izgradnju autoceste Tuzla-Orašje (rijeka Sava). Vlada FBiH nije donijela Odluku o prijenosu ovih ulaganja na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste.

Na temelju naprijed navedenog, revizorski tim konstatira.

Direkcija cesta je u svojim finansijskim izvješćima na dan 31.12.2009.godine precijenila imovinu i odgovarajuće izvore za **7.174.631 KM**, jer je: na poziciji dugoročnih potraživanja iskazala potraživanja po osnovu projektne dokumentacije za dionice autoceste Visoko-Podlugovi i Drivuša -Kakanj u iznosu od 6.139.481 KM i na poziciji investicije u tijeku iskazala ulaganja za izradu projektno tehničke dokumentacije za brzu cestu Lašva- Vitez-Donji Vakuf u iznosu od 1.035.150 KM. Na temelju Odluke Vlade FBiH, od 12.02.2009.godine, ova ulaganja je trebala iskknjižiti iz svojih finansijskih izvješća i prenijeti na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje autoceste, što nije učinila u revidiranoj godini. Navedena ulaganja iz svojih finansijskih izvješća Direkcija cesta iskknjižila u 2010.godini.

Preporuka:

Izvršiti korekciju knjiženja vrijednosti zamjenskog dijela infrastrukture i na teret obračunate ispravke vrijednosti stalnog sredstva/gornji stroj u odgovarajućem iznosu, te za isti iznos izvršiti korekciju knjiženja odgođenih prihoda.

5.1.4 Kapital

Računovodstvenim politikama kapital Direkcije cesta čini:

- Upisani/ temeljni kapital

Upisani /temeljni kapital Direkcije cesta u poslovnim knjigama iskazuje se u iznosu koji je upisan u sudski registar prilikom osnivanja, odnosno prilikom promjene upisa vrijednosti kapitala u registru što je definirano Zakonom o cestama

U finansijskim izvješćima Direkcije cesta, kapital je iskazan u iznosima:

	31.12.2009.	31.12.2008. ne revidirano
KAPITAL		
Upisani/ temeljni kapital	2.000	2.000
Obveze (dugoročne, kratkoročne, rezervisanja i PVR)	1.921.933.944	1.904.159.419
UKUPNA PASIVA	1.921.933.944	1.904.161.419

Novi Pravilnik o računovodstvenim politikama regulirao je način iskazivanja kapitala i obveza, na temelju izmjena navedenih u novom Zakonu o cestama FBiH (SL.novine FBiH 12/10), kojim je propisano da javne ceste (što uključuje i magistralne ceste) su u vlasništvu Federacije BiH i od općeg su interesa za FBiH, te iste više ne predstavljaju kapital Direkcije cesta već obvezu prema planiranoj namjeni. Navedeno je dovelo do toga da **je temelji (upisani) kapital** u bilanci stanja iskazan u iznosu od 2000 KM (zakonskog minimuma), a ostali izvori, iskazani u iznosu od 1.921.931.944 KM za 2009.godinu, te 1.904.159.419 KM iskazni za 2008.godinu (što nije revidirano), predstavljaju vrstu obveze (dugoročne, kratkoročne obveze, rezervisanja i PVR).

Donesenim novim Pravilnikom o računovodstvenim politikama reguliran je i način iskazivanja i raspodjela finansijskog rezultata. Finansijski rezultat predstavlja razliku javnih prihoda i javnih rashoda, koji je neoporeziv. Iskazani finansijski rezultat ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala (kako je regulirala ranija računovodstvena politika). Finansijski se rezultat raspoređuje **na obveze prema planiranoj namjeni**. Ovako stvorene obveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu javnih cesta.

Promijenjena računovodstvena politika dovela je do toga da se iskazani finansijski rezultat u bilanci uspjeha (neto dobit tekućeg perioda, u 2009.godini ostvarena 16.604.753 KM), **na datum bilanciranja**, ne iskazuje u bilanci stanja na poziciji kapitala (dobit tekućeg perioda), **što je nelogično** i nema zakonsko uporište.

Upisani/temeljni kapital u sudskom registru iskazan je u iznosu od 1.768.103 KM sa stanjem na dan 31.12.2007.godine. U revidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2008.godine, upisani/temeljni kapital bio je iskazan u iznosu od 1.773.149.776 KM, a akumulirana zadržana dobit u iznosu od 99.184.060 KM. Ovako iskazani temeljni kapitali i akumulirana dobit, sukladno izmijenjenim računovodstvenih politika prenešen je na izvore prema planiranoj namjeri (u okviru određenih obveza). U 2009.godini iskazan je upisani/temeljni kapital u iznosu od 2.000 KM (zakonskog minimuma) i za tekuću i prethodnu godinu.

5.1.5 Obveze i razgraničenja

U finansijskim izvještajima iskazane su obveze i razgraničenja u ukupnom iznosu 1.927.321.601 KM.

Početno stanje obaveza na dan 01.01.2009.godine razlikuje se od iskazanog stanja obaveza na dan 31.12.2008.godine(koje je revidirano) za 1.827.811.538 KM, te stoga revizorski tim nije u mogućnosti potvrditi iskazane veličine obaveza i razgraničenja u 2009.godini.

U izvještaju za 2009.godinu iskazano je sljedeće:

Obaveze	31.12.2009	31.12.2008. nerevidirano
Dugoročne obveze	1.891.375.670	1.884.047.069
Dugoročne finansijske obveze	236.606.201	163.910.782
Obveze prema pov. Prav. Licima i čl. Druš.	59.504.922	43.295.303
Obveze po kreditima i fin.rob.zajmovima	73.367.798	29.741.739
Ostale dugor.finansijske obveze	103.733.581	90.873.740
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	1.654.769.469	1.720.136.287
Kratkoročne obveze	30.556.274	20.112.350
Kratkoročne finansijske obveze	14.630	3.976
Obveze prema dobavl. i druge obveze	25.151.987	16.460.575
Obveze prema dobavl. u zemlji i inostr.	24.925.237	16.460.575
Obv. za ostale por. Dop.i druga davanja	98.656	0
Druge kratkoročne obveze	128.094	0
Pasivna vremenska razgraničenja	5.389.657	3.647.799
Ukupno obaveze I razgraničenja	1.927.321.601	1.907.807.218

Dugoročne obaveze odnose se na: obveze prema povezanim pravnim licima i članovima Društva, na obveze po kreditima i finansijskim robnim.zajmovima, ostale dugoročne finansijske obveze, dugoročna razgraničenja i rezervisanja.

Obveze prema povezanim pravnim licima i članovima Društva u iznosu od 59.504.922 KM odnose se na izvore financiranja odnosno na početna stanja koja su nastala retroaktivnom primjenom nove računovodstvene politike za koje je utvrđena namjena korištenja u skladu sa usvojenim planom investiranja. Evidentirani finansijski rezultat se analitički rasknjižava prema planiranoj namjeni za izvore sopstvenog tekućeg ulaganja za projekte koji još nisu stavljeni u upotrebu, izvore sredstava za tekuće nabavke dugotrajne imovine za poslovanje, izvore sredstava koja se obezbjeđuju iz finansijskog rezultata za izvršena ulaganja prethodno financirana iz kreditnih sredstava.

Obaveze po kreditima u iznosu 73.367.798 KM, se odnose na povučena sredstava sa izvještajnim periodom po osnovu zaključenih dugoročnih međunarodnih kreditnih sporazuma s Evropskom investicijskom bankom za sanaciju magistralnih cesta, mostova i konzultantskih usluga (projektovanje, nadzor, tehnička pomoć u implementaciji) u FBiH u vrijednosti 50.000.000 EUR i kreditnog sporazuma sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za rekonstrukciju puteva u vrijednosti 45.000.000 EUR. Protuvrijednost ovih kredita iznosi 185.803.850 KM. U toku 2009. Godine povučena sredstva iznose

43.625.959 KM, a razlika od 29.741.839 KM se odnose na povučena sredstva u 2008. godini. Koja su evidentirana kao početno stanje. Obaveze za ove kredite su iskazane pojedinačno po nominalnoj vrijednosti dok se prispjele kamate po dospijeću kapitaliziraju i na osnovu Obavijesti Federalnog ministarstva financija jednokratno plaćaju.

Pregled zaključenih međunarodnih kredita i povučenih sredstav u toku 2009.godine.

R.B	Kredit	Ugovorena vrijednost u KM	Povučena sredstva na dan 31.12.2009	Kamatna stopa / provizija	Uslovi kredita Zatvaranje	Period otplate
1.	Evropska investicijska banka (EIB)	97.791.500	26.170.545	Varijabilna EURIBOR	15.12.2011	2014 – 2026
2.	Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) broj: 37543	88.012.350	16.477.499	- Varijabilna EURIBOR +1% marža; - 0,5% provizije na neiskor. sred. - 1% jedn. proviz.	31.12.2011	2010 – 2022
3.	Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA) broj: 4371-BOS	17.494.684	977.915-	-	31.12.2011	2017- 2027
	UKUPNO	202.498 722	43.625.959			
		203.298.534				

Sporazum o finansiranju projektne putne infrastrukture i sigurnosti na putevima između Bosne i Hercegovine i Međunarodne asocijacije za razvoj(IDA). Vrijednost ugovora 16.400.000 SDR – Specijalnih prava vučenja, od čega se na Federaciju BiH odnosi u 8.200.000 SDR, (protuvrijednosti 17.494.694 KM Supsidijarni kreditni sporazum s Federacijom BiH i Direkcijom cesta zaključen je u oktobru 2008. godine a do povlačenja sredstava je došlo tek u 2009.godini.

Ostale dugoročne finansijske obaveze u iznosu od 103.733.581 KM najvećim dijelom odnose se na doznačena sredstva Vlada FBiH na transakcijski račun Hypo Alpe adria bank u 2008. i 2009.godini. Na navedenom računu na dan 31.12.2009.godine. iskazan je iznos od 42.813.303 KM, a predstavljaju tuđa sredstva.Naime, navedena sredstva nisu namijenjena za djelatnost Direkcije cesta, već za izgradnju auto puta Vc, te se (shodno dokumentaciji kojom raspoložemo) ne mogu iskazivati u finansijskim izvješćima Direkcije cesta,već trebaju biti prenešena na pravno lice u čijoj je to nadležnosti.

Ova sredstva, prema usvojenoj Odluci o vrijednosti GSM licence za BiH (Službeni glasnik BiH, broj 44/03), se koriste za finansiranje projektne dokumentacije na koridoru Vc i izgradnje planiranih autoputeva. Odluku o utrošku raspoređenih sredstava FBiH, donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Federalnog ministarstva finansija u skladu s Odlukom o načinu raspodjele sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za BiH (Službeni glasnik BiH, broj 37/04).Vlada FBiH nije moga otvoriti naveden račun otvoriti na ime Direkcije cesta.

Program utroška ovih sredstava za 2009. godinu nije donesen.

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja u iznosu od 1.654.769.469 KM odnose se na unaprijed naplaćeni odloženi prihod u iznosu od 1.653.312.884 KM koji se sučeljava sa troškovima amortizacije, a formira se stavljanjem u upotrebu investicija u toku za izvršena ulaganja, stavljanjem u upotrebu nabavke dugotrajne imovine za poslovanje. Obaveze od 1.456.585 odnose se takode na odloženi prihod, sredstava rezervisanih za obilaznicu Neum Stolac.

Ove obaveze će predstavljati izvore sredstava cestovne infrastrukture dobivene na upravljanje i sučeljavati će se sa obračunatom amortizacijom.

Kratkoročne obaveze u iznosu od 30.556.274 KM najvećim dijelom se odnose na dobavljače i to iznos od 24.925.237 KM ostalo se odnosi na kratkoročne financijske obveze za kamatu, obaveze za primljene avanse, obaveze za neto plaću i doprinose uposlenih, vodni doprinos.

Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od 5.389.657 KM odnose se na obračunate kapitalizirane troškove za kamatu, obračunate troškove tužbi, odloženo priznavanje prihoda, odloženi prihod zakupa zemljišta, obaveze za zadržano plaćanje, obaveze za rezervisanja za sudske sporove.

Preporuka:

Preispitati ovakav način iskazivanja obaveza kojima se stvara pogrešna slika o financijskom položaju Direkcije cesta

Potrebno je novčana sredstva po osnovu GSM licence, za koja Direkcija cesta nije zadužena kao implementator prenijeti na Federalnu direkciju za izgradnju, upravljanje i održavanje auto cesta.

5.1.6 Neevidentirane obaveze

Prema Ugovoru o podzajmu broj: 31788 prema kojem je Direkcija cesta obveznik otplate zajma u iznosu 38.592.100 EUR-a u 22 jednake polugodišnje rate, s početkom otplate 22.06. 2009. godine, i konačnom otplatom 22.12.2019. godine. Navedeni kredit je odobrila Evropska banka za obnovu i razvoj BiH, u čemu Federaciji BiH u prethodno navedenom iznosu. Stanje obaveza po navedenom kreditu potvrđeno od strane Federalnog ministarstva na dan 19.01.2010.godine iznosilo je 22.603.162 EUR-a. Navedene obaveze se ne nalaze u poslovnim knjigama Društva.

Razlog ne iskazivanja navedenih obaveza u knjigovodstvu, je Zaključak Vlade FBiH iz 2004. godine, prema kojem obveze servisiranja navedenog kredita se obezbjeđuje iz Budžeta FBiH za period 2006-2009. godine, te zbog toga uprava je stava da neće priznati ove obaveze dok se ne izvrše usaglašavanja između Direkcije cesta, Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Raspoložemo i dokumentacijom iz koje je vidljivo da su aktivni razgovori o načinu rješavanja ovih obaveza između učesnika u ovom poslu. Vlada Federacije je 21.10.2009.godine izdala je Zaključak kojim se zadužuje Federalno ministarstvo prometa i komunikacija da dostavi prijedlog izmirivanja dospjelih obaveza po navedenom kreditu od strane Federalne direkcije za izgradnju i održavanje autocesta, a Federalno ministarstvo financija da pripremi sporazum kojim bi se obaveze po kreditu prenijele na Federalnu direkciju za autoceste.

5.1.7 Sudski sporovi

Protiv Direkcije cesta pokrenute su 302 tužbe, od strane fizičkih i pravnih lica, a povodom saobraćajnih nezgoda koje se događaju na cestama. U 2009 godini je završeno 47 tužbi, 15 u korist, a 32 na teret Društva.

Ukupna vrijednost sporova isplaćenih na teret rashoda u 2009.godini i rezerviranih u tom iznosu u toku 2009. iznosila je 400.000 KM jer za ove sporove nije vršeno rezervisanje na dan 31.12.2008.godine.

Rezervisanje za ove sporove izvršeno je 01.01.2009.godine u iznosu od 250.000 KM i 01.07.2009.godine u iznosu od 150.000 KM.

Iako je rebalansom plana predviđeno rezerviranje u 2009 godini u iznosu od 900.000 KM na dan 31.12.2009. godine knjigovodstveno rezervisanje sredstava izvršeno je u iznosu od 581.277 KM od toga 348.906 KM za sporove započete u 2009 godini, a 232.371 KM, za sporove iz 2008 i ranijih godina.

U Izvještaju o realizaciji plana i programa navedeno je da je tokom 2009.godine podneseno 21 regresna tužba te da je 8 podnesenih tužbi protiv Dobojuputevi“ d.d. Matuzići Doboj Jug riješeno potpisivanjem sporazuma sa protokolom o načinu izmirivanja obaveza u ukupnom iznosu od 155.843 KM. Po tom sporazumu u 2009.godini naplaćen je iznos od 90.909 KM a iznos od 64.934 nije izmiren po protokolu potpisanog sporazuma.

Međutim prema predloženoj evidenciji o podnesenim tužbama koje je pokrenula Uprava (47 tužbi) protiv fizičkih i pravnih lica koji koriste cestovno zemljište po osnovu Ugovora o privremenom korištenju cestovnog zemljišta za koje su kao korisnici obavezni plaćati godišnju naknadu i pravnih lica i dužničko povjerilačkog odnosa uočeno je da se evidencija o pokrenutim tužbama ne ažurira i da se u evidenciji nalaze i predmeti za koje su tužbe povučene još 2006. odnosno 2007.godine. Osim toga po nekim tužbama je naplaćen dug, a tužbe se još nalaze u evidenciji. U toku 2009.godine prema predloženoj evidenciji nisu

pokretane nikakve tužbe, a potraživanja po osnovu Rješenja za korištenje cestovnog i zemljišnog pojasa starija od godinu dana iznose 430.273 KM.

Preporuka

Rezervisanje za sudske sporove vršiti u skladu s odredbama MRS – 37. Rezervisanje, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Sektor za pravne poslove treba ažurirati i usuglasiti evidenciju sa Ekonomsko finansijskim sektorom, da bi Direkcija cesta imala točnu evidenciju pokrenutih i realiziranih sporova.

5.1.8 Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu 85.136.314 KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine, manje za 10.285.664 KM ili 11%.

Struktura iskazanih prihoda je:

Vrsta prihoda	31.12.2009.	31.12.2008.
Naknade ostvarene temeljem Zakona o cestama	59.163.886	69.974.937
Ostali finansijski prihodi	130.819	-
Prihodi po osnovi sučeljavanja za obračunatu amortizaciju	25.293.602	25.070.480
Ostali prihodi	548.007	376.561
UKUPNO:	85.136.314	95.421.978

Javni prihodi se priznaju u momentu naplate pripadajućih naknada uvedenih Zakonom o cestama i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH. Odloženi prihodi od izdanih Rješenja za korištenje javnih površina (korištenje cestovnog zemljišta ili reklamnih znakova), priznaju se kao prihod od osnovne djelatnosti u momentu uplate sredstava. Sve donacije novčanih sredstava, kao i sredstava GRANT-a, GSM i slično, evidentiraju se kao odloženi prihodi, sukladno MRS 20.

Do smanjenja prihoda došlo je što su smanjenje uplate javnih prihoda.

5.1.9 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu 68.531.561 KM. Struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

Najznačajniji rashodi su operativni rashodi a čine ih:

RASHODI	31.12.2009.	31.12.2008.
Operativni rashodi	33.573.331	30.663.041
Drugi operativni rashodi	8.813.475	10.242.376
Drugi finansijski rashodi	22	12
Gubici od umanjenja vrij.stalne imovine	25.596.010	25.070.480
Ostali rashodi	548.723	914.094
Ukupno:	68.531.561	66.890.003

Usluge redovnog održavanja magistralnih cesta u iznosu od **29.755.954 KM** koje se odnose na redovnog čišćenje i sanaciju kolovoza, ophodnju cesta, obnavljanje horizontalne i vertikalne prometne signalizacije, odvodnje cesta, košenje cestovnog pojasa i održavanje i otvaranje preglednosti kolovoza, održavanje bankina, kosina usjeka i nasipa, potpornih i obložnih zidova i sve drugo u skladu sa potrebama održavanja cesta. Radovi na redovnom održavanju magistralnih cesta ugovoreni su 06.03.2009 godine za 2009. godinu sa 11 izvođača na osnovu okvirnog sporazuma Ugovori za redovno održavanje cesta uključuju i radove održavanja cesta i objekata u zimskim uslovima. Ukupna ugovorena vrijednost za troškove redovnog i zimskog održavanja iznosila je 32.490.254 KM, a utrošeno je 29.755.954 KM.

Utrošeni materijal u iznosu od 2.859.113 KM odnosi se na troškove sol i transport soli.

Troškovi električne energije u iznosu od 401.040 KM odnose se na rasvjetu tunela.

Usluge brojača prometa (saobraćaja), iznose 6.491 KM.

Troškovi zamjena diletacije na mostovima-sanacija, iznosi 85.986 KM.

Troškovi osiguranja cestovnog prijelaza Konjuh –Strašanj iznose 56.417 KM.

Troškovi prometnih projekata za granične prijelaze Bihać-Izačić i Bihać-V Kladaša iznose 29.760KM.

Troškovi održavanja elektroopreme u iznosu od 203.676 KM odnosi se na održavanje elektroopreme za rasvjetu tunela, prilaznih zona tunelima, rasvjeta raskrsnica, semafora, trafo stanica.

Usluge kontrole kvaliteta i atestiranja iznose od 6.664 KM.

Troškovi zimskog i redovnog održavanja magistra. puteva na Kantonu Sarajevo iznose 168.230 KM

Osim naprijed navedenih ugovora o održavanju magistralnih cesta 17.09.2004.godine potpisan je i Sporazum o održavanju magistralne ceste koja prolazi kroz uže gradsko područje kantona Sarajevo sa Direkcijom za puteve Ministarstva prometa i komunikacija Kantona Sarajevo u dužini od 15,59 km. Direkcija Cesta FBiH i Direkcija za puteve Ministarstva prometa i komunikacija Kantona Sarajevo su se usaglasili da ove radove na održavanju ceste vrši KJKP“ Rad“ Sarajevo. Direkcija cesta FBiH učestvuje u finansiranju radova iz ovog Sporazuma u iznosu od 40 % od vrijednosti radova. U 2009.godini po tom sporazumu ispostavljene su dvije fakture (koje su plaćene) što ukupno iznosi 168.230,00 KM.

Drugi operativni rashodi u iznosu od **8.813.475** KM čine troškovi zaposlenih ,troškovi SPI/ BIHAMK, troškovi SPI/ AAMKBIG Mostar, rezerviranje za započete sudske sporove tekuće godine, rezerviranje za sudske sporove ranijih godina, naknade članovima odbora za reviziju i nadzornog odbora, redovno održavanje vozila i ostalih stalnih sredstava,troškovi PTT, doprinosi članarine i druga davanja (dnevnice i troškovi službenog puta, troškovi za seminare, savjetovanja i stručno usavršavanje, poseban porez za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, komunalna pristojba, sudske i druge takse, posebna vodoprivredna naknada, premije osiguranja imovne i zaposlenih, troškovi platnog prometa, usluge reprezentacije pretplate na stručnu literaturu i ostali troškovi poslovanja.

Troškovi zaposlenih iskazani su u iznosu 3 117.106 KM i odnose se na bruto plaće, regres za godišnji odmor, naknade troškova prijevoza na posao i sa posla, otpremnine, pomoći u slučaju smrti i invaliditeta, naknade troškova za rad na terenu,topli obrok,jubilarnе nagrade i naknade za vjerske i državne praznike.

Obračun plaće Upravi se vrši na osnovu menadžerskih ugovora. Menadžerski ugovori o radu direktora i izvršnih direktora potpisani su od strane NO i na osnovu saglasnosti resornog ministra.

Mjesečna plaća direktoru utvrđena je u iznosu od 4,9 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH za prethodna 3 mjeseca, a za izvršne direktore u visini od 4,7. Tako utvrđene plaće uvećavaju se za visinu minulog rada što je predviđeno članom 5 stav 2. Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih poduzeća u većinskom vlasništvu FBiH.(Sl. Novine 12/09). Finansijski preračunato najveća plaća isplaćena u rujnu 2009.godine iznosi 4.427 KM (koeficijent 4,7) dok je za navedeni koeficijent od 4,7 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH za prethodna 3 mjeseca iznosilo 3.693 KM.Isplaćena razlika od 898 KM, odnosi se na obračunati minuli rad.

Najveća neto plaća isplaćuje se temeljem menadžerskog ugovora i iznosi 4.440 KM,(za septembar) a najmanja iznosi 787 KM. Prosječno isplaćena neto plaća u 2009 godini je 1.879 KM.Na dan 31.12.2009.godine društvo upošljava 73 uposlenika.

Obračun i uplata poreza i doprinosa iz plaće vršena je u skladu s zakonskim propisima. Ostali troškovi zaposlenih, naknada za topli obrok u iznosu, regres za godišnji odmor, naknada za prijevoz zaposlenika,naknada troškova za rad na terenu, naknada za jubilarne nagrade, naknade ta vjerske i državne praznike isplaćeni su sukladno sa važećim propisima i internim aktima.

Obračun naknade članovima Nadzornog odbora i odbora za reviziju se vrši sukladno Pravilniku o radu, i Ugovora o angažmanu.

Visina naknade za predsjednika Nadzornog odbora iznosi 1.109 KM, a za članove Nadzornog odbora 887 KM. Predsjedniku revizijskog odbora naknada je 776 KM, a članovima odbora za reviziju 621 KM, dok naknada za direktora odjela za internu reviziju iznosi 1.200 KM.

Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine u iznosu od **25.596.011** KM predstavljaju troškove amortizacije.Ukupan iznos obračunate amortizacije sa klase 3 se prenosi klasu 6 putem koje se vrši sučeljavanje prihoda i rashoda za primljena donirana sredstva u iznosu od 25.293.602KM i iznos od 302.409 KM odnosi se na gubitke po ugovoru.

Ostali rashodi u iznosu od 548.723 KM odnose se na nadoknadu šteta po sudskim sporovima iz 2008 i ranijih godina u iznosu od 400.000 KM a ostali iznos se odnosi na naknadno utvrđene rashode (novčane

kazne za prekršaje, troškove zatezних kamata, naknadno utvrđene rashode zadržano plaćanje, rashodi nastali uslijed više sile, naknade fizičkim licima po rješenju-renta)

5.2 Javne nabavke

Izvršili smo uvid u dokumentaciju vezanu za provedbu postupka sljedećih nabavki:

* Robe: Nabavka dodatnih 1.200 tona soli (NaCl) i transport do punktova za zimsko održavanje magistralnih cesta na teritoriji Federacije BiH – pregovarački postupak, odabran ponuđač MACOT SOL d.o.o Mostar;

* Radovi: Rekonstrukcija ceste M18, dionica: Podpaklenik-Olovo, izgradnja mosta br.3 i br.4 preko rijeke Stupčanice i tunela Stupčanica - otvoreni postupak, odabran Konzorcij: GP ŽGP d.d Sarajevo i CPM BH d.o.o Lukavac;

* Radovi: Rekonstrukcija ceste M18, dionica: Podpaklenik-Olovo, izgradnja tunela Kladašnica i tunela Bjelava- otvoreni postupak, odabran HIDROGRADNJA d.d Sarajevo;

* Radovi: Izmiještanje kanalizacione mreže u okviru izgradnje Sarajevske obilaznice, dionica: Butila-Briješće-Stup (Lot 2A i Lot 2B) - otvoreni postupak, odabran HIDROGRADNJA d.d Sarajevo;

* Radovi: Sanacija slijeganja trupa ceste i propusta na cesti M17, dionica: Jablanica-Grabovica, km 2+100 – otvoreni postupak, odabran HP INVESTING d.o.o Mostar;

* Robe: Nabavka goriva za automobile i lako loživog ulja - otvoreni postupak, odabran PROMING d.o.o Bugojno;

* Nadzor: Sanacija kolovoza na cesti M17, dionica: Maglaj-Žepče-Nemila, L=3 km – konkurentski postupak sa objavom, odabran, Institut za građevinarstvo „IG“ d.o.o Banja Luka;

* Robe: Kancelarijski i drugi materijal, otvoreni postupak, odabran DEFTER d.o.o Sarajevo.

* Radovi: Izgradnja pješačkih staza i odvodnja na ceasti M4 u Gračanici (Stjepan Polje)- otvoreni postupak, odbran „ROADIND“ d.o.o Gračanica i

* Radovi: Redovnog održavanja magistralnih **cesta na LOT-u13** (Hercegbosanska županija/kanton za razdoblje od 16.03. do 15.03.2013. godine).

Navodimo određena zapažanja:

Direkcija cesta je Tender za radove redovnog održavanja magistralnih cesta raspisala u srpnju mjesecu 2007.godine, za sve lot-ove na period od pet godina o kojima smo pisali u prethodnom Izvješću. Za Lot 13 raspisan je tender na dvije godine, zbog zahtjeva kreditora, svjetske banke i EBRD, da se provede pilot projekt, tj. da se uvodi nova metoda vrednovanja, redovnog održavanja cesta bazirana na dobrom izvođenju radova/dobrom izvršenju posla, na način da je većina stavki određena po jedinici mjere sukladno zadanim standardima. Kontrolu kvaliteta radova vrši nadzorni inženjer Direkcije cesta, dok se ne odabere neovisni nadzor

Direkcija cesta je obavještenjem u Službenom glasniku BiH, broj 72/ 09 od 14.08.2009.godine pokrenula otvoreni postupak za javnu nabavku radova redovnog održavanja magistralnih cesta na Lotu 13, po novoj metodi, procijenjene vrijednosti 5.500.000 KM, kriterij za dodjelu ugovora je najniža cijena tehnički prihvatljive ponude.

Na otvoreni poziv (LOT 13), za održavanje 345,20 km magistralne ceste (M-6.1; M-14.2; M-15; M-16; M 16-3) u Hercegbosanskoj županiji za period od 3 godine, dostavljene su dvije ponude: CESTE d.d Mostar (koje su održavale navedenu dionicu i u prethodne dvije godine) u vrijednosti od 5.383.862 KM i poduzeće KOV- GRAD d.o.o Bužim u vrijednosti od 4.787.795 KM. Iskazane vrijednosti odnose se na jednu godinu).

Komisija imenovana za provođenje postupka javne nabavke sukladno tenderskoj dokumentaciji, pregledala je prispjele ponude i konstatirala: Ponuda ponuđača KOV-GRAD d.o.o Bužim nije prihvatljiva, jer nije zadovoljila **minimalne** uvjete po pitanju kvalifikacije ponuđača iz razloga što:

Sukladno TD: čl. 4.2.2 Najmanji prosječni godišnji bruto prihod ostvaren na izvođenju radova redovnog održavanja javnih cesta u posljednje tri godine 5.500.000 KM („ ne uključujući poslove investicionog održavanja“). KOV-GRAD d o.o ima prosječni godišnji bruto promet na održavanju javnih cesta 2.000.000 KM.

Sukladno TD čl.4.3.3. traženo je da se za punktove za zimsko održavanje dostave dokazi o vlasništvu ili ugovori o najmu, koji nisu dostavljeni, dostavljena je izjava da će u slučaju da dobijete posao osigurati punktove;

(nameće se pitanje mogućnosti dostavljanja dokaza o vlasništvu ili ugovora o najmu punktova, kada su Ceste d.d Mostar održavale navedene dionice u prethodnom periodu).

Sukladno TD čl.10.1 traženo pismo namjere banke za izdavanje garancije za dobro izvršenje posla, koje nije dostavljeno, dostavljena je samo izjava ponuđača. Ponuđač je stavio primjedbu da se takvo pismo namjere nigdje ne traži i vjeruje da se radi o „greški“ tenderske dokumentacije, te da se to odnosi na Pismo namjere za praćenje klijenta od strane banke za likvidna sredstva što su i dostavili.

Sukladno TD čl.4.3.4. traženo je da ponuđač ima uposlenih 10 cestara na svakih 100 km, što podrazumijeva za zadanu dužinu trase 35 cestara, a u priloženom spisku zaposlenih navedena su 23 cestara, što je nedovoljan broj cestara. Zahtijevani broj cestara je sukladan Pravilniku o održavanju cesta.

(nameće se pitanje dužine održavanja magistralnih cesta po jednom LOT-u, 345,20 km, da li se dionica mogla podijeliti na 2 ili 3 Lot-a)

Komisija je konstatala je da i ponuda ponuđača „CESTE“ d.d.Mostar ima manjih nedostataka a to su:

Dostavljena dokumentacija za punktove zimске službe ne dokazuje da punktovi ispunjavaju tražene zahtjeve iz TD čl.4.3.3

Ponuđač je dostavio kompletan spisak zaposlenih iz svih 5 tehničkih ispostava, kao i kompletnu opremu koju posjeduje, ne izdvajajući samo spisak opreme koji se odnosi na ponudu.

TD čl.3.1.1 b traženo je da se uz potvrdu Zavoda PIO/MIO dostavi i ovjeren spisak zaposlenih. Dostavljeni spisak nije kompletan, jer nije dostavljen spisak za tehničke ispostave Mostar i Grude.

Pored ovih manjih nedostataka, Komisija smatra da ponuda „Ceste“ d.d Mostar ispunjava kvalifikacione uvjete i da je prihvatljiva.

Na temelju naprijed navedenog Komisija je predložila Upravi dvije opcije:

- a) Da donese odluku o otkazivanju (prestanku) postupka dodjele ugovora (čl.12. stav 1.b,4) jer je broj primljenih prihvatljivih ponuda manji od tri i ne osigurava stvarnu konkurenciju za planirani ugovor, **ili**
- b) da ugovor za nabavku radova redovnog održavanja magistralnih cesta za Lot 13, dodjeli dobavljaču CESTE d.d Mostar čija je ponuđena cijena veća za 596.067 KM, odnosno za a tri godine **1.788.201KM.**

Pored navedenih „manjih“ nedostataka navedenih od strane Komisije i poduzeće KOV- GRAD, uložilo je Prigovor Direkciji cesta u kojem ističu: citiramo „kako su „Ceste“ d.d Mostar dostavile potvrdu o nekažnjavanju, u kojoj stoji da je izrečen UKOR članom 119 Zakona o indirektnom oporezivanju, a u kvalifikacionim uvjetima TD čl.3.1.1 stoji. Ponuda će biti odbijena ukoliko ponuđač ne dostavi slijedeće dokaze o nekažnjavanju u razdoblju od 5.godina. KOV- GRAD dalje navodi da se radi o Tenderu redovnog održavanja cesta na LOT-u 13 za razdoblje od 3 godine, prema Pilot projektu sukladno zahtjevima Svjetske banke koji su usmjereni **kako uštedjeti na održavanju magistralnih cesta.** KOV-GRAD d.o.o Bužim je u samoj ponudi napravio veliku uštedu na tenderu te ponudio nižu cijenu u odnosu na ponuđača Ceste Mostar za iznos od 1.788.200 KM (za tri godine).Dalje navodi i da pored ovakve razlike i uštede, ugovorni organ odlučuje dodijeliti ugovor firmi“ Ceste“ d.d. Mostar i ako ugovorni organ ima dugogodišnju uspješnu suradnju sa poduzećom KOV-DRAD d.o.o Bužim.

KOV-GRAD je uložio žalbu, Uredu za razmatranje žalbi, koja je odbijena, te su Direkcije cesta zaključile Ugovor sa Cestama d.d Mostar u 2010.godini.

Navodimo primjer sljedeći:

Proveden je otvoreni postupak za izvođenje radova: Rekonstrukcija ceste M18, dionica: Podpaklenik-Olovo, izgradnja mosta br.3 i br.4 preko rijeke Stupčanice i tunela Stupčanica. Do utvrđenog roka dostavljeno je pet ponuda koje je Komisija imenovana za provođenje postupka javne nabavke na otvorenom sastanku uz prisustvo ponuđača otvorila. Analizom primljenih 5 ponuda. Komisija je u svom Izvješću utvrdila da je prema kriteriju najniže cijene tehnički prihvatljive ponude utvrđene u tenderskoj

dokumentaciji, predložila Upravi da se ugovor dodijeli ponuđaču HIDROGRADNJA d.d Sarajevo. Cijeneći navedeno Uprava je donijela odluku o dodjeli ugovora HIDROGRADNJI d.d. Sarajevo.

Na odluku o dodjeli ugovora ponuđaču „Hidrogradnji“ d.o.o Sarajevo, ponuđač GP „ŽGP“ d.d Sarajevo izjavio je prigovor ugovornom organu, koji je od strane ugovornog organa odbijen kao neosnovan. Konzorcij: GP „ŽGP“ d.d Sarajevo je uputio žalbu Uredu za razmatranje žalbi BiH. Žalitelj je istakao neblagovremenost u svezi plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje sukladno relevantnim zakonskim odredbama u BiH. (priložena potvrda je glasila da izmirenje obveza po osnovu PIO/MIO obveznik Hidrogradnja vrši na osnovu zapisnika o poravnanju sačinjenog između Hidrogradnje sa jedne i FZ PIO/MIO sa druge strane).

Dostavljeno mišljenje od FZ PIO MIO o Zapisniku o poravnanju datirano je 23.09.2008.godine, a navodilo je: Poduzeće Hidrogradnja d.d Sarajevo je po Zapisniku o poravnanju izmiruje dugovanja po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2006 i 2007.godinu u iznosu od 2.450.606 KM u 6 jednakih rata u 2008.godini, te je dvije rate izmirilo: 10.04. i 13.08.2008.godine. Doprinosi za tekuću godinu izmirio je za period januar- mart. 2008.godine Za dugovanje za period 2003-2005.godina, obveznik je podnio zahtjev Zavodu za potpisivanje sporazuma u skladu sa Zakonom o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje.

Ured za razmatranje žalbi BiH, donio je Rješenje da se Žalba GP „ ŽGP“ d.d Sarajevo od 01.08.2008.godine usvaja, te poništi Odluka o dodjeli ugovora od 15.07.2008.godine poduzeću Hidrogradnja d.d Sarajevo. Predmetni postupak se vraća prvostepenom organu na ponovni postupak.

Direkcija cesta poništila je donesenu odluku o dodjeli ugovora HIDROGRADNJI d.d Sarajevo, jer navedeno poduzeće nije ispunilo odredbe člana 23.ZJN, točku e) jer nije ispunio obveze u vezi sa plaćanjem doprinosa, te u ponovljenom postupku Komisija je razmotrila 4 preostale ponude ponuđača koji ispunjavaju kvalifikacione uvjete i Upravi predložila dodjelu ugovora ponuđaču Konzorcij „ŽGP „ d.d Sarajevo i CPM BH d.o.o Lukavac;

Ugovor sa Konzorcijem ŽGP „ d.d Sarajevo i CPM BH d.o.o Lukavac potpisan je 27.02.2009.godine u vrijednosti od 5.118.760 KM. Međutim, pored naprijed navedenog Direkcija cesta je sa Hidrogradnjom d. d Sarajevo potpisala dva ugovora u isto vrijeme kada i sa Konzorcijem: jedan 27.02.2009.godine u vrijednost od 5.189.403 KM, a drugi 05.03.2009.godine u vrijednosti od 1.292.840 KM.

U 2009.godini Direkcija cesta, sklopila je ugovor o nabavci i transportu soli u količini od 1.200 tona do punktova za zimsko održavanje magistralnih cesta na teritoriji Federacije BiH sa ponuđačem „MACOT SOL“ d.o.o Mostar, na temelju pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja o nabavci. Ovaj postupak primijenjen je kako navode u Direkciji cesta, zbog krajnje hitnosti nabavke dodatnih 1.200 tona soli prouzrokovane potrošnjom zbog nepredvidivih vremenskih prilika.

Na temelju naprijed navedenog, a pošto je firma Macot sol“ d.o.o Mostar uspješno obavila isporuku soli za posipanje prema ugovoru sa Direkcijom cesta od 05.09.2008.godine, te je od isporučitelja zatražena 27.01.2009.godine, dodatna isporuka soli NaCl, a u skladu sa člankom 11 točka 4 pod brojem 2 Zakona o javnim nabavkama BiH.Prema Zakonu o javnim nabavkama, da bi mogli primijeniti ovu vrstu postupka, ponuda isporučitelja treba zadovoljiti uvjet „ da nema suštinskih izmjena u cijeni i drugim uvjetima“ u odnosu na prvobitni ugovor. Ponudu od 28.01.2009.godine isporučilac „Macot sol“ Mostar nije prihvatio, nego je ponudio novu, višu cijenu, iz razloga povećanog kursa dolara u odnosu na prethodni ugovor.Iz toga razloga nije se mogao primijeniti član 11. Točka 4 pod 2 Zakona o javnim nabavkama BiH, pa se pristupilo pokretanju novog postupka nabavke. Obzirom da se radi o robi koja je specifična / so za posipanje ceste/ koje isporučioici nemaju na skladištu, nego se nabavlja za poznate kupce, poziv je upućen na dvije firme: BOMIMPEX d.o o. Banja Luka i MACOT SOL d.o.o Mostar, koji bi eventualno mogli imati tražene hitne količine soli. BOMIMPEX d.o o. Banja Luka je potvrdio da ne može odgovoriti zahtjevima. Direkcije cesta je nastavila pregovore sa poduzećem MACOT SOL d.o.o Mostar. Dogovorena je dodatna količina od 1.200 tona u iznosu od 244.983 KM. U Izvješću o obavljenoj reviziji u prethodnoj godini skrenuli smo pozornost da je navedeni dobavljač bio favoriziran.

Na temelju naprijed navedenog revizorski tim ne može potvrditi da je Direkcija cesta u svim slučajevima dosljedno primjenjivala odredbe članaka 22; 23; 25 i 26 Zakona o javnim nabavkama BiH, koji navode da kvalifikacioni uvjeti ne smiju biti ograničavajući faktor za konkurenciju.

Preporuka

Uprava je dužna osigurati najefikasniji način korištenja javnih sredstava, te pri tome poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima, a to je jedino moguće uz pravilnu primjenu odredbi članka 22;23; 25 i 26. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, koji navode da kvalifikacioni uvjeti ne smiju imati ograničavajući učinak na konkurenciju (tj.bilo koga favorizirati).

5.2.1 Vanbilančna evidencija

Vrijednost vanbilančne evidencije na dan 31.12.2009 godine iznosi 165.684.050 KM, od čega se na projekte odnosi 151.235.983 KM, na sredstva na posebno otvorenim računima 5.777.806 KM, na ulazni PDV 3.163.092 KM i na date avanse 5.507.169 KM

Projekti se vode vanbilančno iz razloga što je Direkcija cesta zadužena od osnivača samo za njihovu implementaciju. Najvažniji projekat je autoput Zenica - Sarajevo koji nije u nadležnosti Direkcije cesta. Vlasnik ovih projekata je Vlada FBiH koja ih i financira. Radi toga se u Direkciji cesta evidentira samo realizacija projekata i novčana sredstva za njihovu realizaciju.

Sredstvima na računima raspoložu Federalni ministar prometa i komunikacija i direktor Direkcije cesta.

Projekti koji se vode u vanbilančnoj evidenciji odnose se na:

5.2.2 Projekat auto ceste Zenica – Sarajevo

Ovo je najveći projekat koji je podijeljen na četiri dionice. Sredstva za financiranje ovog projekta do sada je obezbjeđivala Vlada FBiH. Prva i druga dionica okončane su i puštene u promet. U prvu dionicu Podlugovi- Jošanica uloženo je 72,3 miliona KM, a u drugu dionicu Visoko – Podlugovi uloženo je 56,8 miliona KM. U treću dionicu Dobrinja-Visoko, uloženo je 52,9 miliona KM, a u četvrtu dionicu Kakanj - Dobrinje uloženo je 1,2 miliona KM.

I pored toga što je osnovano posebno pravno lice za izgradnju i upravljanje autocestom, Vlada FBiH je Odlukom V broj: 498/07 od 27.07.2007. godine zadužila Direkciju cesta da u ime nje i Federalne agencije za izgradnju, upravljanje i održavanje autocesta izvrši poslove rješavanja imovinsko-pravnih odnosa na četvrtoj dionici Kakanj- Visoko, poddionica Kakanj- Dobrinje. Za ove namjene doznačeno je 2.000.000 KM.

Pored evidentiranja utroška novca po projektima Direkcija cesta izvještavala je redovno Vladu FBiH o realizovanim i utrošenim sredstvima za izgradnju autoceste zaključno sa 31.12.2009. godine.

5.2.3 Obilaznica Sarajevo

Izgradnja Sarajevske obilaznice od Jošanice do Vlakova je projekat iz 2005. godine. Projekat se najvećim dijelom financira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o financiranju pod nazivom «Bosna i Hercegovina-Projekat cesta» dobila od Evropske investicijske banke, Evropska banka za obnovu i razvoj, OPEC fond, a dijelom iz Budžeta Federacije BiH.

Sa 31.12.2009 godine, u ovaj projekt utrošeno je **96.226.450 KM**. U prethodnoj godini ulaganja u ovaj projekt bila su iskazana u iznosu od **9.810.371 KM**, što se uglavnom odnosilo na troškove eksproprijacije. U sklopu izmjena koje su urađene za period 2002-2009-godina u Direkciji cesta, izvršena je i „ispravka“ u svezi evidencije zaduženja projekta Sarajevska obilaznica. Naime, u periodu 2005-2008-godine za vrijednost po fakturama koje su plaćene iz kredita 31788- EBRD - međunarodni ugovori (plaćanja vršena izravno prema dobavljačima), **projekt Sarajevska obilaznica** nije zaduživan (evidentiran), niti su evidentirane protustavke obveza. Kako se radi o velikim vrijednostima za koje po saznanjima uposlenih u Direkciji cesta nije postojala adekvatna evidencija ni u nadležnim Ministarstvima, smatrali su da trebaju dane vrijednosti uknjižiti na navedeni projekt. Stoga je vrijednost ulaganja u Sarajevsku obilaznicu iskazana sa stanjem na dan 31.12.2009.godine, **neuporediva** sa iskazanim ulaganja u prethodnoj godini.

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku JP Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o očitovala se dopisom broj 01-4735/10 od 05.07.2010. godine na dostavljeni Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća za 2009. godinu. U navedenom očitovanju JP Direkcija cesta Federacije BiH d.o.o je za manji broj nalaza dala komentar i obrazloženja. Navedena obrazloženja su uglavnom prihvaćena i inkorporirana u konačan tekst Izvješća. Obrazloženja i komentar koji se odnose na Javne nabavke prihvaćena su djelomično.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju
javnih poduzeća:**

Ismeta Junuzović dipl.oec.

Vođa tima:

Mira Pažini /revizor, dipl.oec

Član tima:

Rabija Sokolović/ revizor, dipl.oec.